

Nemeskürty István temetése november 3-án lesz

Az október 8-án, kilencvenéves korában elhunyt Nemeskürty István temetése november 3-án 15 órakor lesz a Szervita téri Szent Anna-templomban – közölte lapunkkal az Emberi Erőforrások Minisztériumának kulturális államtitkarsága. A Kossuth-nagydíjas író, irodalom- és filmtörténész a Pázmány Péter Tudományegyetem magyar-olasz-művészettörténet szakán végzett. Első írásai 1947-ben jelentek meg. Dolgozott a Magvető szerkesztőjeként, a Híradó és a Dokumentumfilmgyár, majd a Mafilm vezetőjeként, a Színház- és Filmművészeti Főiskola tanáraként. Csaknem százhatvan magyar nagyjátékfilm elkészülésében vett részt. Később, 1998 és 2001 között a millenniumi ünnepek szervezését irányította. (MH) FOTÓ: CSUDAI SÁNDOR

GÁL TAMÁS, A KASSAI THÁLIA SZÍNHÁZ TAGJA A SZLOVÁK DOSKY-DÍJ HATÁSÁIRÓL

Kapukat nyithat meg a felvidéki magyar színész elismerése

SZILLÉRY ÉVA

A legrangosabb szlovákiai színházi elismeréssel, a Dosky-díjjal tüntették ki Gál Tamást a Kassai Thália Színház Rükverc című előadásának főszerepéért. Ő az első felvidéki magyar előadóművész, aki megkapta ezt az elismerést. A díj a magyar színház munkájának is szól, eddig ugyanis a társulat kissé otthontalan volt, sem ide, sem oda nem tartozott, de az elismeréssel kapuk nyílnak meg – mondta lapunknak a színművész.

– *Mérföldkövet jelent a Dosky-díj a szlovákiai magyar színház elismertségében?*

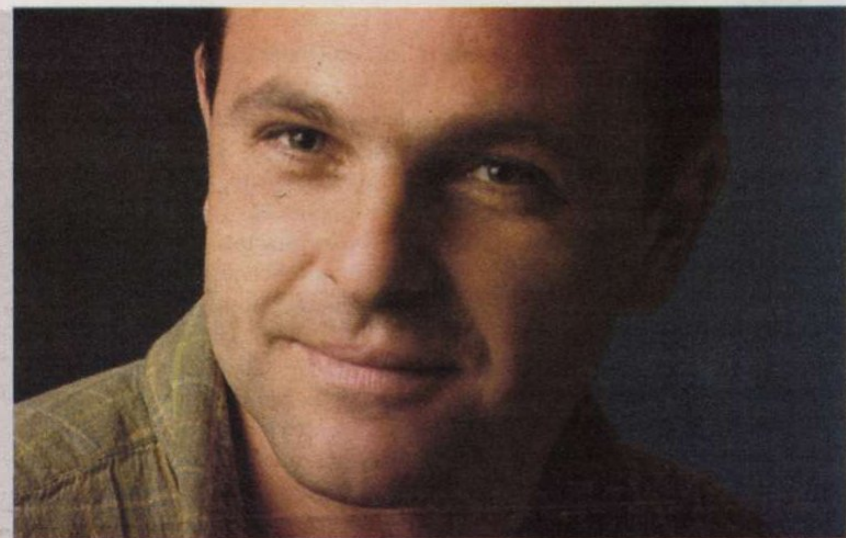
– Korábban jelöltek már a díjra, de akkor az egész előadás versengett az elismerésért. Azzal, hogy magyar nyelvű előadás főszerepét értékelték, a szlovák szakma tulajdonképpen elfogadta a hozzáértésünket, ami nagyon nagy dolog. Eddig ugyanis a magyar nyelven játszó Kassai Thália Színház nem nagyon tartozott sem ide, sem oda, oly annyira, hogy a magyarországi Jászai Mari-díjra például soha nem is jelöltek még itt játszó színészt. Úgy mond elfeledtek róla. Ezzel az elismeréssel, úgy tűnik, megnyitják a kapuk.

– *Kerékgyártó István Rükverc című darabjának főszerepe több szempontból is nagy színészi kihívásnak tűnik: visszafelé megyünk az időben, és a főszereplő végig színpadon van. Ön hogyan éli meg ezt az előadást?*

– Először úgy találkoztam a darabbal, hogy hallottam, a budapesti Katona József Színházban Bán János alakítja a főszerepet, aki mellel nagyon jó barátom. Megtiszteltetés volt számomra, hogy a rendező, Máté Gábor sokat utazott azért, hogy később megnézze nálunk az előadást. Számomra nemcsak a visszafelé fejlődő karakter szerepe miatt volt kihívás ez a színmű, de azért is, mert egyedül játszom az egész figurát, szemben a budapesti produkcióval, ahol a tizenéves Vidra Zsoltot már Bán János fia, Bán Bálint alakítja. A próbafolyamat alatt rengeteget elemeztük a jellemeket: az idősebb Vidra Zsolt megformálásához apámból merítettem, a középkorú a jelenlegi önmagamból építettem fel, a legfiatalabbhoz pedig a tizenéves fiam karaktere nyújtott segítséget.

– *Volt-e közelebbi tapasztalata a műben taglalt kisiklott életutakal, milyen képe volt a hajléktalanvá válásról?*

– Sokat foglalkoztam a kérdéssel, mert úgy hozta a sors, hogy nem sokkal a darab előtt egy forgatáson hajléktalanszállón is vettünk fel két jelenetet, így rengeteget beszélgettem fedél nélküliekkel. Biztos vagyok abban, hogy minden ember, akiben egy kis empátia lakozik, gondolt már arra, hogy milyen lehet utcára kerülni, milyen életforma ez. Egészen fiatal voltam, amikor Pesten udvaroltam egy lánynak, akinek az édesapja, amikor este hazajött, kidobott engem az utcára. Egyetlen éjszakára voltam tehát hajléktalan Budapesten, de feledhetetlen és borzasztó volt az a kiszolgáltatottság, amit átéltem. A rendszer-változás után, amikor a maffiavilág nagyon erős volt Szlovákiában, a bűnözők az otthontalanokon gyakorolták a kegyetlenségeket. Ilyen jelenet ugyan nincs a darabunkban, de például amikor „kutyáztatják” – azaz

Gál Tamás: Nehéz a vándorelőadásokat bevinni a kőszínházba

FOTÓ: MH

kutyával koldultatják – a főszereplőt, és a pénzt, amelyet összegyűjtött, elveszik tőle, hasonló lelketlen visszaélés. De a darab arról szól: mennyire kis dolog mulni, hogy az ember ott-hontalanná lesz, a néző végig azt keresi, hogy hol van az a pont, amikor Vidra Zsolt elszúrja. Mindenki életében ott van ennek a lehetősége, a mai világunkban is.

– *Szabadúszó színészként dolgozik, és közben a Csavar Társulat darabjaival utazik. Mennyire tudnak az anyaországban is jelen lenni?*

– Tizennégy darabbal utazunk határon innen és túl, azt tapasztalom, hogy ahová egyszer meghívunk bennünket, oda rendszeresen visszajárunk. Kassára egy évre szerződtem le és három darabot játszottam, közöttük az említett Rükvercet, egyébként szabadúszó vagyok. Nehéz az út a kőszínházakba a vándorelőadások-

kal, de több helyen állandó meghívottak vagyunk már, például Sopronban, Veszprémben, de a budapesti Székényben is öt-hat éven keresztül műsoron volt a nagyvidai cigányok és A helység kalapácsa című darabunk. Nagyon nagy megtiszteltetés volt számunkra Pintér Béla mellett dolgozni. Számos fesztiválra is hívnak bennünket, de a legkisebb falvakat sohasem fogom elhanyagolni.

– *Miért érezte úgy, hogy a másik oldalon, rendezőként is ki kell próbálnia magát?*

– Magamat kezdtem rendezni, ebből alakult ki, hogy rendezőként is debütáltam Parti Nagy Lajos Ibusár című darabjával. Jó kritikákat kapott az előadás, ennek ellenére nem játszunk túl sokat. Egyszemélyes darabjaimban sok az improvizatív elem, szeretem a stand-up comedy és tragédia műfajait ötvözni ezekben az előadásokban. ■

Kudász Gábor Arion kapta a Capa-nagydíjat

Kudász Gábor Arion Emberi lépték című sorozata kapta az idén első alkalommal kiosztott Robert Capa Magyar Fotográfiai Nagydíjat. A zsűri által választott további két ösztöndíjas alkotó Sopronyi Gyula és Stiller Ákos lett. A budapesti Capa Központ Robert Capa születésének százegyedik évfordulóján alapította meg új fotográfiai díját, amelyet évente oszt majd ki. Az idén már folyamatban lévő, de még nem publikált munkákkal lehetett jelentkezni. (MH)

Gyergyóremetére érkezett a székelyföldi tárlat

Ma nyílik meg és holnapról fél évig látogatható Gyergyóremetén, a polgármesteri hivatalban a Székelyföld Története című kiállítás. A tárlat tavaly októbertől Gyergyószárhegyen volt látható az idén májusig, majd Gyergyóújfalura került. A rendező Pro Arte et Natura Alapítvány (PAN) tervei szerint a vándorkiállítás bejárja majd az egész Székelyföldet. A válogatás, amelynek védnöke Böjte Csaba atya és Borboly Csaba, Hargita Megye Tanácsának elnöke, kurátora pedig Borsos Gyöngyi néprajzkutató, több erdélyi és magyarországi kulturális intézmény közreműködésével jött létre, báró Lipthay Antal és felesége, Erzsébet kezdeményezésére. (MH)

Kijevben vendégeskednek művészeink

Különösen Ukrajna jelenlegi helyzetében fontos, hogy a hazánkkal ápolat baráti kapcsolatban megfelelőképp jelenjen meg a kultúra is – mondta a tegnap Kijevben elkezdődött Magyar Kulturális Hetek sajtótájékoztatóján Keskeny Ernő, hazánk ukrainai nagykövete. A programsorozatban ma Liszt-estet ad Balog József fiatal zongoraművész, november 5-től 9-ig pedig öt kortárs magyar filmet vetítenek, majd pedig gasztronómiai hetet rendeznek az ukrán fővárosban. Decemberben Csáki András gitárművész szólóestje és egy kiállítás zárja a sorozatot. (MH)

Elhunyt Adonyi Nagy Mária költő-újságíró

Hatvannégy éves korában elhunyt Adonyi Nagy Mária erdélyi költő, újságíró, műfordító. Tudósított az 1989. december 22-23-i bukaresti eseményekről, később nagyváradi magyar újságoknál, kiadóknál dolgozott, majd Budapestre települt és a Magyar Nemzet munkatársa lett. Két önálló kötete jelent meg, de számos antológiában is szerepeltek írásai. (MH)

FELTŰNNEK MAJD A RÉGI KARAKTEREK IS A CSILLAGOK HÁBORÚJA ÚJ EPIZÓDJÁBAN

A galaktikus erő máris megébredt

SZABÓ PALÓCZ ATTILA

Több országban, így az Egyesült Államokban és Magyarországon is összeomlott az internetes jegyértékesítési rendszer, miután hétfőn elkezdődött a Csillagok háborúja című filmpozs új epizódjának bemutatójára a belépők értékesítése. Az ébredő erőt (The Force Awakens) december 18-tól vetítik a mozik világszerte, a sorrendben harmadik előzetes alapján – a korábbiakkal összevetve – a rajongók igyekeznek összerakni, hogy várhatóan hogyan alakul majd az új epizódban a kultikus történet folytatása. A filmben megjelenik az idős Han Solo (Harrison Ford) és Csubakka is, az egyik jelenetben pedig – sisakjának képével – a filmpozs egyik legmarkánsabb karakterét, Darth Vader emlékét is megidézik. De ugyancsak rá utal ez a mondat is: „Az Erő mindig is része volt a családomnak. Az apámban is erős. Bennem is. A nővéremben is. És benned is megvan ez a képesség” – mondja Luke Skywalker, azt azonban majd csak karácsonykor tudhatjuk meg, hogy kihez beszél ebben a jelentben.

Miközben a rajongók izgulhatnak a hetedik Star Wars-epizód cselekményének további alakulása miatt, a producerek is elégedetten dörszölhetnek a markukat, hiszen már a jegyértékesítés első napján minden eddigi rekord megdőlt. Az amerikai IMAX filmszínházlánc azt közölte, hogy a jegyértékesítés első napján, vagyis hétfőn hat és fél millió dollár – vagyis csaknem 1,8 milliárd forint – értékben adtak el belépőket, ami azért is különleges rekord, mert korábban, a hasonlóan

nagy érdeklődéssel várt alkotások bemutatója előtt a csúcserték egymillió dollár körül mozgott. Nem kisebb az érdeklődés hazánkban sem: a film

magyar forgalmazója, a Fórum Hungary közölte, hogy hétfőtől tegnap délutánig több mint negyvenkétezer jegy kelt el. ■

MEGÉRKEZETT MARTY MCFLY A MÚLTBÓL A JELENÜNKBE

FLUXUSKONDEZÁTOR

Itt járt tegnap Marty McFly, de csak kevesen vették észre a filmtörténeti (közel) múltunkból a jelenünkbe csöppent legendás hőst, vagyis a nyolcvanas években készült, Vissza a jövőbe című filmtrilógia központi alakját. A Robert Zemeckis nagyszerű rendezésében, Michael J. Fox és Christopher Lloyd főszereplésével készült film cselekménye szerint ugyanis 2015. október 21-én érkezik meg – az ő szemszögéből nézve – a „jövőbe” Marty McFly, hogy megmentse családját (képünkön az időgép számlálója). Az alkotás azóta kultuszfilmmé vált, annak ellenére is, hogy az 1985-ben a jelenünkre elképzelt technikai fejlettséget még nem értük el. Mégis, olyan műszaki csodákat köszönhetünk a filmtrilógiának, mint a légdeszka vagy fluxuskondezátort, utóbbi megépítésén a valóságban is elkezdtek dolgozni a tudósok. Nincs ebben semmi meglepő, hiszen egy másik, ugyancsak kultikussá nemesedett tudományos-fantasztikus filmpozs, a Star Trek is több későbbi jelentős műszaki fejlesztéshez adott ötletet. A Vissza a jövőbe a napokban ismét megtekinthető a magyar mozikban is. (SZPA) FORRÁS: A VISSZA A JÖVŐBE HIVATALOS FACEBOOK-OLDALA